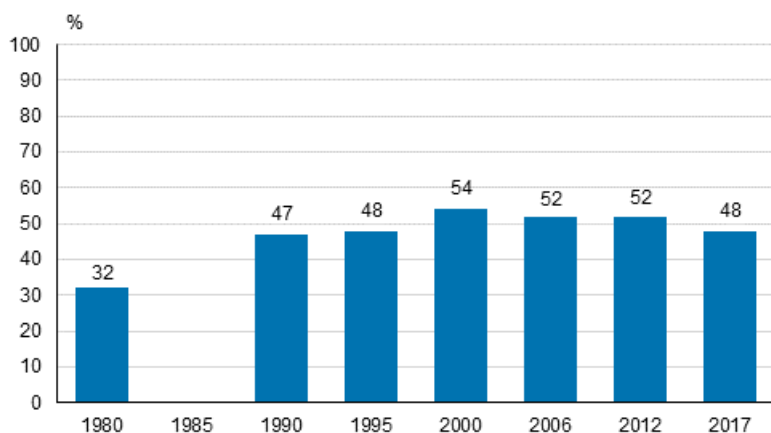

Aikuiskoulutukseen osallistuminen 2017, ennakkotiedot

Aikuiskoulutuksessa 18–64-vuotiaista joka toinen

Aikuiskoulutukseen eli erityisesti aikuisia varten järjestettyyn koulutukseen osallistui 18–64-vuotiaista vuonna 2017 joka toinen eli 1,6 miljoonaa henkeä. Aikuiskoulutukseen osallistuneiden osuus aikuisista on laskenut vuodesta 2012 neljä prosenttiyksikköä. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen Aikuiskoulutustutkimus 2017:n ennakkotiedoista.

Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980, 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 (18–64-vuotias väestö), %

Huom! Aikuiskoulutustutkimusta ei tehty vuonna 1985.

Aikuiskoulutustutkimuksen tiedonkeruu oli vuoden 2017 tammi-kesäkuussa ja tiedot saatiin 3 414:ltä iältään 18–69-vuotiaalta Suomessa pysyvästi asuvalta henkilöltä. Tuloksia tarkastellaan tässä koskien 18–64-vuotiaita, koska heistä on saatavilla vertailukelpoista tietoa edellisiltä tutkimuskerroilta. Tutkimus toteutetaan Tilastokeskuksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteishankkeena ja osana Euroopan unionin Aikuiskoulutustutkimusta. Tiedonkeruumenetelmä on muuttunut aikaisemmista tutkimuksista. Ensimmäistä kertaa vastaajille tarjottiin käyntihaastattelun lisäksi myös mahdollisuutta täyttää lomake verkossa.

Suurin osa aikuiskoulutuksesta liittyi työhön tai ammattiin

Suurin osa aikuiskoulutuksesta oli ammatillista eli koulutukseen oli osallistuttu työhön tai ammattiin liittyvien syiden vuoksi (vastaajan oman arvion mukaan). Tällaisessa koulutuksessa oli vuonna 2017 ollut 1,2 miljoonaa henkeä eli lähes puolet työvoimaan kuuluvista (työssä käyvistä ja työttömistä).

Työhön tai ammattiin liittyvästä koulutuksesta suurin osa tapahtui työnantajan tuella eli oli ns. henkilöstökoulutusta. Vuonna 2017 henkilöstökoulutusta sai miljoona palkansaajaa, 53 prosenttia kaikista palkansaajista.

Joka seitsemäs aikuisista opiskeli muuten kuin työhön liittyen

Muista kuin työhön liittyvistä syistä aikuiskoulutukseen osallistui lähes 390 000 iältään 18–64-vuotiaasta (pois lukien opiskelijat ja varusmiehet) vuonna 2017. Tällaiset yleissivistävät tai harrastuksiin liittyvät opinnot kiinnostivat naisia selvästi enemmän kuin miehiä.

Osallistumisaktiivisuus vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvään koulutukseen pysyi samalla tasolla vuodesta 1990 vuoteen 2012. Vuonna 2017 tällaiseen koulutukseen osallistuneita oli sen sijaan neljä prosenttiyksikköä vähemmän kuin aiemmin, 14 prosenttia 18–64-vuotiaista.

Sisällys

1. Aikuisopiskelijoita 1,6 miljoonaa	4
Naiset miehiä useammin aikuiskoulutuksessa.....	4
Koulutetut useammin aikuiskoulutuksessa.....	4
2. Työhön tai ammattiin liittyvässä aikuiskoulutuksessa lähes puolet työvoimaan kuuluvista.....	5
3. Henkilöstökoulutuksessa yli puolet palkansaajista.....	6
4. Lähes 390 000 aikuista vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvässä koulutuksessa.....	7

Taulukot

Taulukko 1. Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980, 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö), osallistuneita väestöstä (tuhatta), %.....	4
Taulukko 2. Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 ikäryhmän mukaan (18–64-vuotias työvoima) % ja osallistuneita työvoimasta (tuhatta) 2017.....	5
Taulukko 3. Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 ikäryhmän mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat) % ja osallistuneita palkansaajista (tuhatta) 2017.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 ikäryhmän mukaan (18–64-vuotias väestö) % ja osallistuneita väestöstä (tuhatta) 2017.....	8
---	---

Kuviot

Kuvio 1. Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980, 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö), %.....	4
Kuvio 2. Työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias työvoima), %.....	5
Kuvio 3. Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat), %.....	6
Kuvio 4. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö pl. opiskelijat ja varusmiehet), %.....	7

Laatuseloste: Aikuiskoulutukseen osallistuminen.....	9
--	---

1. Aikuisopiskelijoita 1,6 miljoonaa

Aikuiskoulutukseen eli erityisesti aikuisia varten järjestettyyn ja organisoituun koulutukseen osallistui 1,6 miljoonaa eli lähes puolet 18–64-vuotiaasta väestöstä vuonna 2017. Aikuiskoulutukseen osallistuminen lisääntyi selkeästi 1980- ja 1990-lukujen taitteessa ja uudestaan 2000-luvulle tultaessa, mutta sen jälkeen osallistuneiden määrä kääntyi laskuun. Vuosina 2000, 2006 ja 2012 koulutukseen osallistuneita oli noin 1,7 miljoonaa. Vuonna 2017 heitä oli runsaat 100 000 henkeä vähemmän.

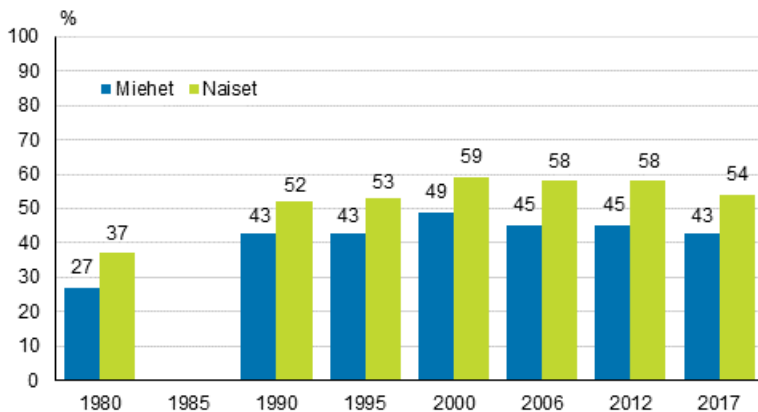
Taulukko 1. Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980, 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö), osallistuneita väestöstä (tuhatta), %

	1980		1990		1995		2000		2006		2012		2017	
	1 000	%	1 000	%	1 000	%	1 000	%	1 000	%	1 000	%	1 000	%
Miehet	400	27	698	43	706	43	799	49	758	45	765	45	724	43
Naiset	541	37	829	52	850	53	955	59	949	58	950	58	870	54
Yhteensä	941	32	1 526	47	1 556	48	1 754	54	1 707	52	1 716	52	1 594	48

Naiset miehiä useammin aikuiskoulutuksessa

Naiset ovat miehiä innokkaampia aikuisopiskelijoita. Naisten ja miesten välinen osallistumisero on ollut noin 10 prosenttiyksikköä naisten eduksi vuodesta 1980 lähtien. Vuonna 2017 naisista yli puolet ja miehistä useampi kuin kaksi viidestä osallistui aikuisille järjestettyyn koulutukseen.

Kuvio 1. Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980, 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö), %

Eniten aikuiskoulutukseen vuonna 2017 osallistuivat 25–44-vuotiaat. Ikäryhmissä 25–34-vuotiaat ja 55–64-vuotiaat osallistumisaste oli lähes yhtä suuri kuin vuonna 2012. Eniten muutoksia vuodesta 2012 oli 35–54-vuotiailla, joiden osallistumisaste oli laskenut 4–5 %-yksikköä. (liitetaulukko 1).

Koulutetut useammin aikuiskoulutuksessa

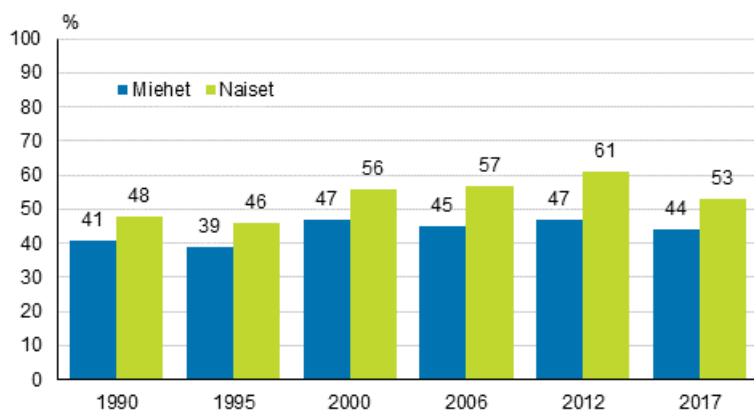
Pitkän pohjakoulutuksen saaneet osallistuivat aikuiskoulutukseen eniten. Pelkän perusasteen koulutuksen suorittaneista joka kolmas, keskiasteen koulutuksen suorittaneista kaksi viidestä ja korkea-asteen koulutuksen saaneista kaksi kolmesta otti osaa aikuiskoulutukseen vuonna 2017. Vuonna 2012 osallistumisosuudet olivat hiukan tätä korkeammat, mutta rakenne on pysynyt samana vuodesta 1990 lähtien.

2. Työhön tai ammatin liittyvässä aikuiskoulutuksessa lähes puolet työvoimaan kuuluvista

Suurin osa saadusta aikuiskoulutuksesta oli ammatillista eli koulutukseen oli osallistuttu työhön tai ammatin liittyvistä syistä. Vuonna 2017 oli tällaisessa koulutuksessa työvoimasta (työssä käyvistä ja työttömistä) 1,2 miljoonaa eli 48 prosenttia. Ammatilliseen aikuiskoulutukseen osallistuminen on vähentynyt vuodesta 2012 kuusi prosenttiyksikköä.

Naiset osallistuivat työhön tai ammatin liittyvään koulutukseen aktiivisemmin kuin miehet. Heistä 53 prosenttia oli osallistunut tämän tyyppisiin opintoihin, kun miehistä niitä harjoitti 44 prosenttia työvoimasta. Ero naisten ja miesten osallistumisosuuksissa on pienentynyt vuoden 2012 neljästätoista prosenttiyksiköstä yhdeksään prosenttiyksikköön vuonna 2017.

Kuvio 2. Työhön tai ammatin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias työvoima), %

Työssäkäyvät osallistuivat ammatin tai työhön liittyvään koulutukseen työttömiä enemmän. Vuonna 2017 oli työssä olevista osallistunut koulutukseen 53 prosenttia ja työttömistä 19 prosenttia.

Eniten työhön tai ammatin liittyvään koulutukseen osallistuivat 25–54-vuotiaat työvoimaan kuuluvat. Heistä noin joka toinen oli osallistunut tällaiseen koulutukseen vuonna 2017. Muita ikäryhmiä vähemmän työhön tai ammatin liittyvään koulutukseen osallistuivat alle 25-vuotiaat sekä 55 vuotta täyttäneet.

Taulukko 2. Työhön tai ammatin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 ikäryhmän mukaan (18–64-vuotias työvoima) % ja osallistuneita työvoimasta (tuhatta) 2017

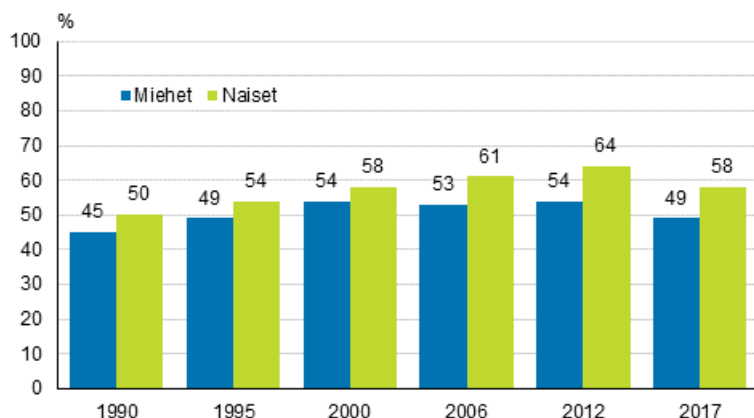
	1990	1995	2000	2006	2012	2017	
	%	%	%	%	%	%	1 000
18–24-vuotiaat	36	27	41	36	48	40	68
25–34-vuotiaat	50	44	56	54	57	55	288
35–44-vuotiaat	48	45	56	57	61	53	315
45–54-vuotiaat	44	47	52	54	55	49	318
55–64-vuotiaat	27	33	34	40	41	36	202
Yhteensä	44	43	51	51	54	48	1 191

3. Henkilöstökoulutuksessa yli puolet palkansaajista

Suurin osa työhön tai ammattiin liittyvästä koulutuksesta on työnantajan tuella tapahtuvaa koulutusta eli henkilöstökoulutusta. Vuonna 2017 tällaista koulutusta sai palkansaajista 53 prosenttia, yhteensä miljoonaa palkansaajaa. Henkilöstökoulutukseen osallistuneiden osuus on vähentynyt kuusi prosenttiyksikköä viimeisen viiden vuoden aikana.

Naiset osallistuivat myös henkilöstökoulutukseen selkeästi miehiä useammin. Naisten ja miesten välinen ero henkilöstökoulutukseen osallistumisessa vuonna 2017 oli yhdeksän prosenttiyksikköä.

Kuvio 3. Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 sukupuolen mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat), %

Eniten työnantajan tukemaa koulutusta vuonna 2017 olivat saaneet 25–34-vuotiaat palkansaajat, joista 59 prosenttia oli ollut koulutuksessa vuoden aikana. Laskua vuoteen 2012 verrattuna oli kaksi prosenttiyksikköä. Eniten laski henkilöstökoulutukseen osallistuminen ikäryhmässä 35–44-vuotiaat, 11 prosenttiyksikköä.

Taulukko 3. Työnantajan tukemaan koulutukseen (henkilöstökoulutukseen) osallistuminen vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 ikäryhmän mukaan (18–64-vuotiaat palkansaajat) % ja osallistuneita palkansaajista (tuhatta) 2017

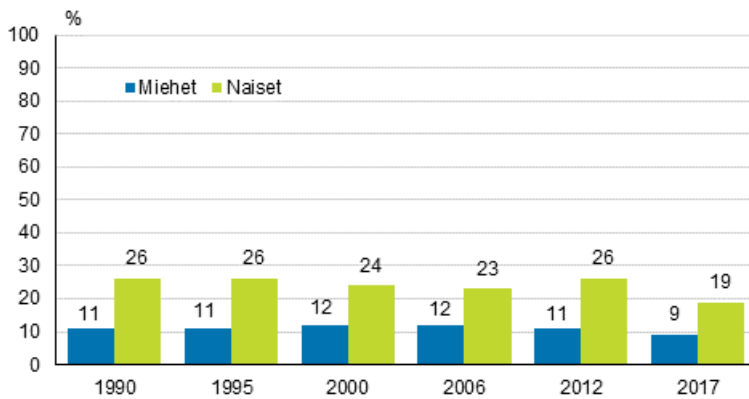
	1990	1995	2000	2006	2012	2017	
	%	%	%	%	%	%	1 000
18–24-vuotiaat	34	33	46	46	52	48	47
25–34-vuotiaat	50	50	57	57	61	59	244
35–44-vuotiaat	52	53	61	61	66	55	252
45–54-vuotiaat	48	57	57	60	59	56	278
55–64-vuotiaat	37	51	47	52	51	44	183
Yhteensä	47	52	56	57	59	53	1 004

4. Lähes 390 000 aikuista vapaa-aikaan tai harrastuksiin liittyvässä koulutuksessa

Kaikista 18–64-vuotiaista noin seitsemäsosa eli lähes 390 000 henkeä osallistui vuonna 2017 yleissivistävään tai harrastustavoitteiseen aikuiskoulutukseen. Heistä naisia oli lähes 70 prosenttia. Korkean pohjakoulutuksen saaneet osallistuivat myös vapaa-aikaan liittyvään koulutukseen useammin kuin vähemmän koulutusta omaavat.

Osallistumisosuudet yleissivistävään tai harrastustavoitteiseen koulutukseen pysyivät samalla tasolla vuodesta 1990 vuoteen 2012. Vuonna 2017 osallistuminen tämän tyyppiseen koulutukseen sen sijaan väheni vuodesta 2012 neljä prosenttiyksikköä.

Kuvio 4. Muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 sukupuolen mukaan (18–64-vuotias väestö pl. opiskelijat ja varusmiehet), %

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017 ikäryhmän mukaan (18–64-vuotias väestö) % ja osallistuneita väestöstä (tuhatta) 2017

	1990	1995	2000	2012	2017	
	%	%	%	%	%	1 000
18–24-vuotiaat	43	42	49	43	39	181
25–34-vuotiaat	55	53	62	58	57	398
35–44-vuotiaat	57	54	62	61	56	375
45–54-vuotiaat	48	54	56	56	52	379
55–64-vuotiaat	25	31	33	37	35	261
Yhteensä	47	48	54	52	48	1 594

Laatuseloste: Aikuiskoulutukseen osallistuminen

1. Tilastotietojen relevanssi

Aikuiskoulutustutkimus on otostutkimus, jonka avulla selvitetään aikuisväestön osallistumista aikuiskoulutukseen, saadun koulutuksen kestoa ja sisältöä. Lisäksi tietoa tuotetaan aikuisten itseopiskelusta, koulutushalukkuudesta ja -tarpeesta, osallistumisen ehdoista, aikuiskoulutusta koskevista käsityksistä sekä vieraiden kielten osaamisesta.

Tilastokeskus on toteuttanut yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa seitsemän aikuiskoulutukseen osallistumista kartoittavaa tutkimusta. Ensimmäisen aikuiskoulutustutkimuksen tiedot kerättiin vuonna 1980. Vuodesta 1990 lähtien tutkimus on tehty noin viiden vuoden välein vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017. Vuosien 2006, 2012 ja 2017 aikuiskoulutustutkimukset ovat osa EU:n aikuiskoulutustutkimusta, jota koordinoi Euroopan unionin tilastovirasto (Eurostat). Vuoden 2017 aikuiskoulutustutkimus on toteutettu Tilastokeskuksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteisrahoituksena.

Aikuiskoulutustutkimus antaa valtakunnallisesti kattavan kuvan suomalaisen aikuisväestön opiskelusta. Tutkimuksen tärkeimmät indikaattorit (aikuiskoulutuksen osallistumisaste ja osallistuneiden määrä sekä saadun koulutuksen volyyymi) ovat vertailukelpoisia aikaisempiin aikuiskoulutustutkimuksiin nähden. Noin 30:ssä Euroopan maassa vuosina 2016–2017 toteutettu EU-aikuiskoulutustutkimus (*Adult Education Survey*, EU-AES) mahdollistaa keskeisten indikaattorien kansainvälisen vertailun.

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan ohjattujen oppimistilaisuuksien järjestämistä aikuisille.

Aikuiskoulutustutkimuksessa aikuiskoulutus on rajattu koulutusta antavan organisaation (oppilaitoksen, koulutusyrityksen tms. koulutuksen järjestäjän) perusteella. Annetun koulutuksen on oltava kestoltaan vähintään kuusi oppituntia. Aikuiskoulutukseen osallistumista selvitettiin tarkemmin haastattelua edeltävien 12 kuukauden viiteajanjaksolta.

Muut aikuiskoulutustutkimuksen keskeiset käsitteet ja määritelmät on esitetty tilaston kotisivuilla (www.tilastokeskus.fi/til/aku).

Tutkimuksen tuloksia käytetään valtakunnallisella tasolla muun muassa aikuiskoulutuksen kehittämisen, suunnittelun ja päätöksenteon pohjana sekä tieteellisissä tutkimuksissa. EU-aikuiskoulutustutkimuksen tiedonkeruulomakkeen kehittäminen tapahtuu Eurostatissa yhteistyössä EU-maiden asiantuntijoiden kanssa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Aikuiskoulutustutkimus on otantatutkimus. Tiedonkeruumenetelmänä vuonna 2017 oli yhdistelmäkeruu (mixed mode). Ensin vastaajille tarjottiin verkkovastaamismahdollisuutta (CAWI). Jos vastaaja ei suostunut tai pystynyt verkossa vastaamaan, pyrittiin häneltä saamaan käyntihaastattelu (CAPI).

Aikuiskoulutustutkimuksen otoksen pohjana on väestörekisterikopio, josta rajataan pois laitospöytäkirjat. Otantamenetelmänä on ositettu otanta. Suomen 18–64-vuotiasta väestöä kuvaava otoskehikko on ensin ositettu iän mukaan kolmeen ositteeseen ja lopullinen otos on poimittu käyttäen kussakin ositteessa systemaattista otantaa. Vuoden 2017 tutkimuksessa tehtiin lisäksi 65–69-vuotiaita koskeva erillisotos kansallisia tietotarpeita varten.

Aikuiskoulutustutkimus 2017 perusjoukkona ovat Suomessa pysyvästi asuvat 18–69-vuotiaat. Vuonna 2017 tutkimuksen otos oli 6 150 henkilöä. Keskeiset estimaatit julkaistaan kuitenkin koskien ikäluokkaa 18–64-vuotiaat. Tästä ikäluokasta on olemassa vertailukelpoista aikasarjatietoa aiemmilta tutkimuskerroilta.

Otoksen ylipieittoon lasketaan kuuluvaksi viimeisen rekisteripäivityksen jälkeen kuolleet, koko tutkimuksen referenssiajan aikana ulkomailla olleet ja laitospöytäkirjat. Vuoden 2017 aikuiskoulutustutkimuksen ylipieitto oli 76 henkilöä, yhteensä reilu prosentti otoksesta. Kun tutkimuksen brutto-otoksesta (6 150 henkilöä) poistetaan ylipieittoon kuuluvat 76 henkilöä, saadaan tutkimuksen lopulliseksi otokseksi 6 074 henkilöä.

Alipeiton muodostavat ne 18–69-vuotiaat, jotka ovat muuttaneet Suomeen rekisterin viimeisen päivittämisen jälkeen. Koska otoksen poiminnan ja tiedonkeruun välinen aika on suhteellisen lyhyt, ei alipeitto vaikuta olennaisesti otoksen ja sitä kautta tutkimuksen laatuun.

Tiedot kerättiin verkkovastaamisena (CAWI) ja tietokoneavusteisena käyntihaastatteluna (CAPI). Verkkovastausten osuus oli noin kaksi kolmannesta. Tilastokeskuksen koulutetut haastattelijat vastasivat käyntihaastatteluosuudesta. Haastattelut tehtiin huhti-kesäkuun aikana 2017. Kaikki otokseen kuuluneet henkilöt saivat ennen verkkolomakkeen avaamista tutkimusta käsittelevän kirjeen ja esitteen. Käyntihaastattelun keskimääräinen kesto oli noin 48 minuuttia ja verkkolomakkeen keskimääräinen täyttöaika noin 36 minuuttia.

Tutkimustuloksia (estimaatteja) laskettaessa käytetään painokertoimia, jotta tulokset saadaan vastaamaan koko 18–69-vuotiasta Suomessa asuvaa väestöä. Painokertoimet lasketaan kalibrointimenetelmällä. Tämä sekä vähentää kadosta aiheutuvaa harhaa että tehostaa estimointia.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Otostutkimuksilla saatujen tietojen luotettavuuteen vaikuttavat mittausvirheet, vastauskato sekä otannasta aiheutuva satunnaisvaihtelu. Mittausvirheitä voi syntyä siitä, että kysymyksiä voidaan ymmärtää ja tulkita eri tavoin tai että vastaajat jättävät kertomatta jotain. Mittausvirheitä pyritään vähentämään haastattelijakoulutuksen sekä lomakkeen testauksen avulla.

Tutkimuksen kato jaetaan yksikkö- ja erä- eli osittaiskatoon. Yksikkökato tarkoittaa, että otoshenkilöltä ei saada lainkaan haastattelua esimerkiksi kieltäytymisen tai tavoittamattomuuden takia. Yksikkökatoa voidaan korjata painokertoimien avulla. Eräkadolla taas tarkoitetaan kysymyskohtaista katoa. Tällöin haastattelu on saatu, mutta joissakin kysymyksissä esiintyy puutteita esimerkiksi haastattelun keskeytymisen tai vastaushaluttomuuden vuoksi.

Aikuiskoulutustutkimus 2017:n vastausosuus oli 56 prosenttia. Yksikkökadon kasvu on survey-tutkimusten suuri haaste. Aikuiskoulutustutkimuksessa vastausosuus laski vuoden 2012 tasosta 12 prosenttiyksikköä. Aikuiskoulutustutkimuksen vastausosuus laski selvästi myös vuodesta 1995 vuoteen 2006, kun taas vuodesta 2006 vuoteen 2012 vastausosuus hieman nousi.

Vuonna 2017 naiset osallistuivat tutkimukseen hiukan useammin kuin miehet. Samoin korkea-asteen koulutuksen saaneiden ja maaseutumaisissa kunnissa asuvien osallistumisaktiivisuus oli muita väestöryhmiä suurempaa. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Aikuiskoulutustutkimuksen vastausosuudet vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017

	Vastausosuus
Vuosi	%
1990	82
1995	82
2000	74
2006	65
2012	68
2017	56

Vuonna 2017 naiset osallistuivat tutkimukseen hiukan useammin kuin miehet. Samoin korkea-asteen koulutuksen saaneiden ja maaseutumaisissa kunnissa asuvien osallistumisaktiivisuus oli muita väestöryhmiä suurempaa. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Aikuiskoulutustutkimus 2017:n vastausosuus, kato ja otoksen koko eräiden taustamuuttujien mukaan (18–69-vuotiaat)

	Vastaus- osuus	Kato	Otos
	%	%	n
Sukupuoli			
Mies	54	46	3 055
Nainen	58	42	3 019
Ikä			
18–24-vuotiaat	49	51	340
25–34-vuotiaat	52	48	1 316
35–44-vuotiaat	56	44	1 240
45–54-vuotiaat	56	44	1 376
55–64-vuotiaat	60	40	1 411
65–69-vuotiaat	63	37	391
Koulutusaste			
Perusaste	44	56	1 093
Keskiaste	54	46	2 869
Korkea-aste	66	34	2 112
Kuntaryhmä			
Kaupunkimainen	55	45	4 389
Taajaan asuttu	57	43	889
Maaseutumainen	63	37	796
Yhteensä	56	44	6 074

Korkeasti koulutetut, yli 55-vuotiaat sekä maaseutumaisissa kunnissa asuvat ovat hieman yliedustettuina haastateltujen joukossa. Nämä vinoumat tasoittuvat kuitenkin painokertoimien avulla. Tarkempi katoanalyysi löytyy tutkimuksen peruseräraportista, joka ilmestyy joulukuussa 2018.

Osittaiskato kuvaa haastattelulomakkeen toimivuutta ja laatua. Suuri "Ei osaa sanoa" -vastausten osuus tietyn kysymyksen kohdalla kertoo joko kysymyksen vaikeaselkoisuudesta tai vastaajan vastaushaluttomuudesta. Aikuiskoulutustutkimuksen osittaiskato on verrattain pientä, kysymyskohtainen "EOS" -vastausten määrä on yleensä alle kaksi prosenttia. Osittaiskato nousee yli kymmenen prosentin vain muutamassa kysymyksessä. Osittaiskato ei aiheuta ongelmia tulosten luotettavuudelle.

Otannasta aiheutuvalla satunnaisvaihtelulla tarkoitetaan sitä, että eri otoksista lasketut luvut poikkeavat jonkin verran toisistaan. Tätä satunnaisvaihtelua arvioidaan keskivirheellä. Keskivirhe ilmaisee sen, kuinka tiiviisti havainnot ovat keskittyneet otoskeskiarvon ympärille. Otoskoko ja muuttujien arvojen vaihtelu vaikuttavat keskivirheen suuruuteen. Keskivirheen avulla muuttujan estimaatille voidaan laskea luottamusväli, joka ilmaisee muuttujan arvon sijoittumisen tietyllä todennäköisyydellä kyseiselle välille.

$(1-a) \cdot 100$ %:n luottamusvälillä tarkoitetaan suljettua väliä, jolla parametrin oikea arvo on todennäköisyydellä $(1-a) \cdot 100$. 95 prosentin luottamusväliä vastaava ta arvo on 1,96.

Aikuiskoulutustutkimuksen keskeisille estimaateille lasketut keskivirheet ja luottamusvälit on esitetty sukupuolen mukaan taulukossa 3.

Taulukko 3. Eri aikuiskoulutusmuotojen osallistumisasteiden estimaatit, keskivirheet ja 95 %:n luottamusvälit sukupuolen mukaan (Aikuiskoulutustutkimus 2017, 18–64-vuotias väestö)

	n	Osallistumisaste, (%)	Keskivirhe	Luottamusväli, (%)
Aikuiskoulutus				
Miehet	1 551	43	1,26	± 2,47
Naiset	1 618	54	1,24	± 2,43
Koko väestö (18–64-vuotiaat)	3 169	48	0,89	± 1,74
Työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus				
Miehet	1 271	44	1,39	± 2,72
Naiset	1 256	53	1,41	± 2,76
Työvoima (18–64-vuotiaat)	2 527	48	0,99	± 1,95
Henkilöstökoulutus				
Miehet	950	49	1,62	± 3,18
Naiset	1 016	58	1,55	± 3,04
Palkansaaajat (18–64-vuotiaat)	1966	53	1,13	± 2,21
Muu kuin työhön tai ammattiin liittyvä aikuiskoulutus				
Miehet	1 426	9	0,76	± 1,49
Naiset	1 471	19	1,02	± 2,00
Koko väestö (18–64-vuotias väestö, pl. opiskelijat ja varusmiehet)	2 897	14	0,64	± 1,26

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Aikuiskoulutustutkimus tehdään noin viiden vuoden välein. Ensimmäinen aikuiskoulutustutkimus tehtiin Tilastokeskuksessa vuonna 1980 ja tämän jälkeen se on tehty vuosina 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017. Seuraava aikuiskoulutustutkimus tehdään vuonna 2022.

Vuonna 2017 aikuiskoulutustutkimuksen verkkotiedonkeruun vastaamisaika oli tammi-kesäkuussa ja käyntihaastattelut tehtiin huhti- ja kesäkuussa. Aikuiskoulutukseen osallistumista selvitettiin haastattelua edeltävien 12 kuukauden ajalta.

Aikuiskoulutustutkimuksen ennakkotiedot julkaistaan tutkimusvuotta seuraavana vuotena. Lopulliset tiedot julkaistaan peruseräraportissa tutkimusvuotta seuraavan tai sitä seuraavan vuoden aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Aikuiskoulutustutkimus 2017:n peruseräraportti (*Osallistuminen aikuiskoulutukseen 2017*) julkaistaan joulukuussa 2018.

Tämän lisäksi tutkimuksen tuloksia julkaistaan tilaston kotisivuilla (www.tilastokeskus.fi/til/aku). Samasta osoitteesta ovat saatavilla myös tilaston kuvaus, aikaisemmat laatu- ja menetelmäselosteet sekä käytetyt luokitukset.

Tietoa käytetyistä käsitteistä löytyy Tilastokeskuksen käsitteetietokannasta ja tutkimuksen peruseräraportista. Käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen Internet-sivuilta, luokituskäsikirjoista ja tutkimuksen peruseräraportista.

Aikuiskoulutustutkimuksen tutkimusaineisto on käytettävissä tutkimustarkoituksiin käyttöluppaa ja tutkimussuunnitelmaa vastaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti yliopisto- ja korkeakoulututkijat saavat aineiston käyttöönsä veloittamatta. Toimintaohjeet aineiston

käyttöluvan hakemiseksi löytyvät Tilastokeskuksen Internet-sivuilta (<http://tilastokeskus.fi/meta/tietosuoja/kayttolupa.html>).

6. Tilaston vertailukelpoisuus

Suomalaisten aikuiskoulutukseen osallistumisesta on Tilastokeskuksessa saatavilla tietoa vuosilta 1980, 1990, 1995, 2000, 2006, 2012 ja 2017. Osallistumista kuvaavista indikaattoreista vertailukelpoisia vuoteen 1980 ovat osallistuminen aikuiskoulutukseen, osallistuminen työhön tai ammattiin liittyvään aikuiskoulutukseen sekä osallistuminen muuhun kuin työhön tai ammattiin liittyvään (yleissivistävään tai harrastustavoitteeseen) aikuiskoulutukseen. Osallistumisesta henkilöstökoulutukseen on aikasarjatietoja saatavilla vuodesta 1990 lähtien, samoin aikuiskoulutuksen ja sen eri muotojen volyyymistä (koulutuspäivät). Vuoden 2006 tutkimuksessa jouduttiin Eurooppalaisen aikuiskoulutustutkimuksen lomakkeen integroimisen vuoksi luopumaan itseopiskelun ja koulutuksen esteiden aikasarjoista.

Vuosien 2006, 2012 ja 2017 aikuiskoulutustutkimusten koulutuksen sisällön luokitus perustuu ISCED 2013 *Fields of Education Classification* -luokitukseen ja se poikkeaa jonkin verran vuoden 2000 Aikuiskoulutustutkimuksen koulutuksen sisällön luokituksesta.

Aikuiskoulutustutkimuksessa käytetyt luokitukset ovat: ikä, sukupuoli, koulutusaste (ISCED 2011), sosioekonomisen aseman luokitus 1989, maakunta, kuntaryhmä, ammattiluokitus 2010 (ISCO-08) sekä toimialaluokitus 2008.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskus tuottaa vuosittain tietoa myös oppilaitosten aikuisopiskelijoiden määrästä, suoritettujen tutkintojen määrästä, koulutuksen taloudesta sekä ainevalinnoista. Oppilaitostilastojen tuottamat tiedot ovat rekisteripohjaisia, kun taas aikuiskoulutustutkimus on otantatutkimus. Kun ollaan kiinnostuneita eri koulutusorganisaatioiden antamasta koulutuksen määrästä ja koulutukseen osallistuneiden määrästä, suositellaan käytettävän Tilastokeskuksen oppilaitostilastojen tietoja. Aikuiskoulutustutkimus antaa tietoja muun muassa aikuiskoulutukseen osallistumisesta (osuudet, määrät), saadun koulutuksen sisällöistä ja kestoista sekä aikuiskoulutusta koskevista asenteista.

Kansallisen Aikuiskoulutustutkimus 2017:n ja Suomea koskevan EU-AES-tutkimuksen (*Adult Education Survey*) tulokset poikkeavat jonkin verran toisistaan. Vaikka kansainvälisen AES-tutkimuksen Suomea koskevat tiedot perustuvat Aikuiskoulutustutkimus 2017:een, ovat aineistot joiltakin osin poikkeavia. Yhtenä keskeisenä erona on se, että EU-AES-aineisto perustuu 25–64-vuotiaisiin, mutta Suomen kansallisessa aikuiskoulutustutkimuksessa ovat mukana myös 18–24- sekä 65–69-vuotiaat.

Toinen ero koskee saadun koulutuksen jatkokysymyksiä ja niistä tehtyjä indikaattoreita. Kansallisessa aineistossa jatkokysymykset (muun muassa saadun koulutuksen sisältö, koulutuksen pituus ja sen rahoitus) on kysytty kaikista vastaajan käymistä kurseista, mutta Eurostatille tuotetussa kansainvälisesti vertailukelpoisessa aineistossa jatkokysymykset on kysytty vain vastaajan käymästä kahdesta satunnaisesti valitusta kurssista.

Aineistojen eroavaisuuksiin ollaan päädytty, jotta voidaan samanaikaisesti turvata sekä kansalliset tietotarpeet ja kansallisten aikasarjojen jatkuvuus että aikuiskoulutustutkimuksen kansainvälinen vertailukelpoisuus.

Kansainvälisen aikuiskoulutustutkimuksen (EU-AES) tuloksia on julkaistaan vuodesta 2017 lähtien muun muassa Euroopan tilastoviraston kotisivuilla (epp.eurostat.ec.europa.eu).

Lisätietoja

Helena Niemi 029 551 2488

Timo Ruuskanen 029 551 3620

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

aikuiskoulutus.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Aikuiskoulutukseen osallistuminen 2017, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2489-6918 (pdf)